

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2025
ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

I. Uregulowania prawne

W nawiązaniu do art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. Zadania samorządu gminnego

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na samorząd gminny nałożono następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr LXIV/713/23 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 28 grudnia 2023 r. przyjęto do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026. Program ma na celu tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Wyszkanie w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

Asystenci rodziny prowadzili samokształcenie podnoszące ich kwalifikacje i umiejętności pracy z rodzinami. Korzystali z oferowanych przez firmy szkoleniowe szkoleń w zakresie swoich kompetencji, korzystali także z porad pracownika socjalnego, psychologa oraz prawnika zatrudnionych w Ośrodku. Ponadto asystenci rodziny tworzyli swoistą grupę wsparcia podczas której wymieniali się uwagami i doświadczeniami co do pracy z rodzinami oraz omawiali trudne przypadki.

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie w ramach realizacji tego zadania w roku 2025 zatrudniał 4 asystentów rodziny (dwóch asystentów na podstawie umowy cywilno - prawnej, dwóch na podstawie umowy o pracę z czego jeden został zatrudniony od września

2025 r. i do końca grudnia 2025 r. przebywał na urlopie wypoczynkowym), którzy objęli wsparciem łącznie 42 rodziny.

Asystenturą rodzinną w pierwszej kolejności objęto rodziny, przejawiające duże trudności w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci, a tym samym zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. 8 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zostało zobowiązane do współpracy z asystentem na mocy postanowienia sądu. Łączna liczba dzieci to 94; w tym w wieku przedszkolnym i pod opieką rodziców 38, a wieku szkolnym 56. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona była praca z rodzicami biologicznymi, mająca na celu powrót dzieci do rodziny.

Podstawowe problemy, z którymi borykają się wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny to: niskie kompetencje opiekuńczo - wychowawcze lub ich brak, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, niezaradność życiowa w wielu dziedzinach m.in. załatwianie spraw urzędowych, kontaktowanie się ze szkołą, instytucjami, nieumiejętność rozwiązywania konfliktów rodzinnych oraz problemy edukacyjne i adaptacyjne dzieci.

Samotne wychowywanie dzieci to problem, który obejmował 19 rodzin, alkoholizm, narkomania i inne uzależnienia dotknęły 11 rodzin, bezrobocie odnotowano w 8 rodzinach, w trudnych warunkach mieszkaniowych zamieszkiwało 9 rodzin. Udokumentowana przemoc domowa występuje w 8 rodzinach, niewydolność opiekuńczo - wychowawcza u wszystkich rodzin.

Zadaniowy czas pracy asystenta umożliwia intensyfikację i indywidualizację pracy z rodzinami. Asystenci uczą ekonomicznego gospodarowania domowym budżetem, wypełniania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem domu, utrzymania czystości również osobistej, załatwiania spraw urzędowych, wyrabiania nawyków kontaktu z placówkami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, motywują do poszukiwania pracy lub uzyskania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, motywują do podjęcia terapii uzależnień. Wspierają w podnoszeniu poziomu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych. Pomagają w sporządzaniu pism, wniosków, podań. Zachęcają i uświadamiają rodzinom korzyści z uzyskania wsparcia w placówkach i instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin.

W związku z szerokim zakresem działań asystenci rodziny współpracowali w roku 2025 między innymi z:

- pracownikami socjalnymi; dbając i nadzorując, aby rodziny zabezpieczone były finansowo i właściwie wykorzystywały otrzymane środki. Jeżeli sytuacja w rodzinie tego wymagała kierowano do Sądu wnioski o wgląd w sytuację rodziny,
- sądem, kuratorami, policją; wspólne wejścia w środowisko, wymiana posiadanych informacji, szukanie rozwiązań trudnych sytuacji,
- PCPR; wspólnie z koordynatorami pieczy zastępczej opracowywano i realizowano plany pracy z rodziną biologiczną, uczestniczono w okresowej ocenie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- pedagogami i różnymi placówkami oświaty w celu wymiany spostrzeżeń dotyczących niepokojących zachowań dzieci w szkole, zaniedbań edukacyjnych i wychowawczych oraz usprawnienia relacji rodzic-szkoła. Wykorzystywanie działającej na terenie miasta Świątlicy „Słoneczna”, która m.in. umożliwia dzieciom nadrabianie zaległości szkolnych,
- placówkami służby zdrowia; zapewnienie kontaktu z pediatrą, monitorowanie prawidłowego rozwoju dzieci w szczególności tych najmłodszych, które nie znajdują się pod opieką instytucji typu przedszkole i szkoła. W razie zauważenia nieprawidłowości rozwojowych docierano wspólnie z rodziną do specjalistów. Osobom z uzależnieniem wskazywano placówki w których można podjąć terapię.

Dzięki wsparciu asystenta rodziny, podopieczni wielokrotnie przełamywali bezradność w załatwianiu spraw urzędowych (ZUS, PUP, WTBS, wydziały Urzędu Miejskiego). 6 rodzin, które współpracują z asystentem rodziny złożyło wnioski o przyznanie lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy Wyszków, z czego 1 rodzina otrzymała mieszkanie z zasobów komunalnych Gminy Wyszków.

Wobec braku rodzin wspierających asystenci rodziny we własnym zakresie tworzyli na potrzeby rodzin sieć osób chętnych do udzielania pomocy (osoby spokrewnione i zaprzyjaźnione). Sprawdza się to bardzo w sytuacjach kryzysowych, gdy rodzice w związku z nadużywaniem alkoholu nie mogą zapewnić dzieciom właściwej opieki.

Praca z rodzinami to złożony i długotrwały proces. Efekty pracy w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, od ich zaangażowania we współpracę, od otwartości na otrzymane wsparcie, chęci zmiany swojego życia. W roku 2025 zaprzestano współpracy z 15 rodzinami, w tym ze względu na osiągnięcie celu 7 rodzin, 2 rodziny zmieniły miejsce zamieszkania, z powodu braku współpracy z 4 rodzinami, z powodu braku efektów z 2 rodzinami.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,

Zgodnie z art. 29 - 31 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej z którą gmina zawiera umowę o zwrot kosztów związanych z udzieleniem pomocy. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie nie zrekrutował i nie znalazł w 2025 r. rodzin wspierających, jednak jest otwarty na taką formę wsparcia.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone zgodnie z art. 24 ustawy w formie:

- opiekuńczej w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie Gminy Wyszaków obecnie działa jedna placówka wsparcia dziennego Świetlica „Słoneczna”, która w 2025 r. dysponowała 40 miejscami a przeciętna liczba umieszczonych tam dzieci wynosiła 18, 9 dzieci z 9 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny uczęszczało do Świetlicy „Słoneczna”. 10 dzieci z 10 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny korzystało ze wsparcia oferowanego przez Poradnię Psychologiczną dla dzieci i młodzieży Wyszaków EZRA UKSW.

Niemalże w każdej szkole funkcjonuje świetlica szkolna, która jest ważnym wsparciem dla pracujących rodziców. Dzieci podczas pobytu w świetlicy mogą liczyć na pomoc w odrabianiu prac domowych, czy też na pomoc w nadrobieniu nieprzyswojonego materiału. Prowadzone są tam również zajęcia profilaktyczne oraz proponowane atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.

4) finansowanie:

Na realizację zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na zatrudnienie asystentów rodziny Gmina wydatkowała środki finansowe w kwocie **207 255 zł** (141 563 zł w 2024 r.) w tym:

- **69 349 zł** (43 735 zł -2024 r.) środki resortowe na realizację programu wspierania rodziny „Asystent rodziny 2025”,
- **137 906 zł** (97 828 zł -2024 r.) środki własne Gminy.

a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2025 r. rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych otrzymały wsparcie asystentów rodziny, którzy posiadali odpowiednie i zgodne w wymogami ustawy wykształcenie.

Asystenci brali udział w zorganizowanych szkoleniach oraz szkoleniach organizowanych we własnym zakresie:

- Praca z osobą niepełnoletnią doznającą przemocy w rodzinie i osobami stosującymi przemoc wobec niej – możliwości oddziaływania. Procedura zabezpieczenia dziecka – obowiązki i uprawnienia pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Promowanie i wspieranie zdrowia psychicznego oraz tworzenie przyjaznych środowisk pracy.
- Bezpieczeństwo pracownika socjalnego w trakcie wykonywania czynności zawodowych.
- Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym jako trauma.
- Unplugged - szkolenie dla realizatorów szkolnego programu profilaktyki używania substancji psychoaktywnych przeznaczonego dla rodzin i młodzieży.
- Problemy kliniczne w pracy pedagogiczno-terapeutycznej z dziećmi. Komunikowanie się.
- Rola zajęć socjoterapeutycznych w rozwoju dziecka.
- Superwizja dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i członków grup diagnostyczno - pomocowych.

b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.

Na to zadanie Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie nie poniósł żadnych kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające.

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art.191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina

właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2025 Gmina Wyszków współfinansowała koszty pobytu 68 dzieci w pieczy zastępczej i wydatkowała na ten cel kwotę 953 817,99zł.

- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

Dwa razy w roku sporządzane są sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez Gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okresy 1 stycznia do 30 czerwca i od 1 lipca do 31 grudnia 2025r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałej na terenie gminy.

Pomoc rodzinie borykającej się z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z rodzicami i na rzecz dzieci.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem jest jednym z priorytetowych zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkwowie. W sytuacjach, gdy zagrożone jest dobro dziecka pracownicy podejmują natychmiastową interwencję w środowisku zamieszkania rodziny. Asystenci rodziny we współpracy z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkwowie na bieżąco monitorują sytuację rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Współpracują w tym zakresie również z

pedagogami szkolnymi, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przemocy domowej. Ponadto pracownicy socjalni i asystenci rodziny posiłkują się różnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi świadczącymi niezbędne porady i terapie. W sytuacjach skrajnie kryzysowych rodziny z dziećmi kierowane były do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, gdzie miały zabezpieczone podstawowe potrzeby, schronienie oraz wsparcie psychologiczne.

Monitoring sytuacji poszczególnych środowisk i zachodzących w nich zmian prowadzono poprzez bezpośredni kontakt z rodziną. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystenci rodziny lub pracownicy socjalni uczestniczyli w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Asystenci rodziny brali regularnie udział w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych w związku z procedurą „Niebieskie Karty”.

III. Potrzeby związane z realizacją zadań.

Mając na uwadze potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 realizowany jest na bieżąco.

Sytuacja rodzin z terenu Gminy Wyszków jest monitorowana przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny, którzy dążą do minimalizowania zdarzeń mogących mieć wpływ na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Konieczne jest wsparcie rodziny biologicznej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Praca socjalna oraz wsparcie asystentów rodziny jest również niezbędne w rodzinach, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

Problemy występujące w rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zauważa się potrzebę kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny.

W celu zmniejszenia kosztów realizacji zadania, które leżą po stronie Gminy planujemy również w bieżącym roku wziąć udział i pozyskać środki z programu MRPiPS „Asystent Rodziny 2026”. (jeżeli taki będzie ogłoszony).

Praca z rodziną przedstawicieli instytucji powinna być zawsze połączona z chęcią współpracy ze strony rodziny, wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i

dalszych krewnych. W budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej na 2026r. nie zaplanowano wydatków na zwrot kosztów związanych z udzieleniem pomocy przez rodziny wspierające z uwagi na niezgłoszenie przez rodziny zapotrzebowania na w/w formę wsparcia.

Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, wykwalifikowaną i obiektywną, w związku z tym niezbędne jest umożliwienie pracownikom socjalnym oraz asystentom rodziny udziału w szkoleniach, warsztatach celem podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wyszkanie
Agnieszka Mróz

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie